

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tieliikennelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tieliikennelakia siten, että liikenneturvallisuuden seurantajärjestelmän avulla nykyistä paremmin voitaisiin ehkäistä toistuvaa syyllistymistä liikenneturvallisuuden ja ohjata liikenneturvallisuuden syyllistyneiden kuljettajien liikennekäyttäytymistä sääntöjä noudattavaksi. Liikenneturvallisuuden puuttuttaisiin nykyistä aikaisemmassa vaiheessa ja asteittain kiristytyn toimpitein. Liikenneturvallisuuden kertymisen seuranta-aikaa pidennettäisiin kahteen vuoteen siten, että nykyinen vuoden seurantajakso säilyisi kuitenkin toissijaisena. Ajokielto seuraisi useimmiten neljästä kahden vuoden aikana tai kolmesta vuoden aikana tehdystä liikenneturvallisuuskorkeudesta. Järjestelmä käynnistyisi muistutuskirjeen lähettämällä liikenneturvallisuuskorkeuteen syyllistyneelle kuljettajalle. Sitä seuraavasta seuranta-aikana tehdystä rikkomuksesta kuljettaja määrättäisiin ajokieltoon.

Uusien vastikään ajokortin saaneiden kuljettajien tekemiin liikenneturvallisuusrikkomuksiin ehdotetaan puuttettavaksi aikaisemmassa vaiheessa kuin kauemmin ajaneiden kuljettajien tekemiin rikkomuksiin. Uusien autoilijoiden ajokäyttäytymistä seurattaisiin tiukemmin vähintään puolentoista vuoden ajan ennen pysyvän ajokortin saamista. Tiukempi seuranta koskisi myös moottoripyöräilijöitä. Pysyvän auton ajokortin saaminen edellyttäisi tietynasteista rikkeettömyyttä liikenteessä. Nykyisiin olosuhteisiin paremmin soveltuvan ja kaikkien liikennettä koskevien säännösten ja määräysten noudattamista paremmin korostavan seurannan johdosta voitaisiin uuden kuljettajan nopeusrajoituksen ja sitä osoittavan tunnuksen käytöstä luopua.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Osan ajoneuvon kuljettajista on todettu syyllistyvän liikenneturvallisuusrikkomuksiin selvästi muita useammin. Tällainen ongelmakäyttäytyminen on suhteellisen pysyvää ja jatkuvasti vaaratilanteita ja onnettomuuksia liikenteessä aiheuttavaa. Uusien kuljettajien onnettomuusriski on taas useamman vuoden ajan ajokortin saamisen jälkeen moninkertainen kokeneempien kuljettajien onnettomuusriskiin verrattuna. Onnettomuusriski alenee tavallisesti vasta vähitellen iän ja ajokokemuksen karttuessa.

Ennalta ehkäisevän liikenneturvallisuustyön

kannalta on sitä tehokkaampaa mitä aikaisemmassa vaiheessa liikenneturvallisuutta vaarantavaan käyttäytymiseen puututaan. Samalla annetaan kuljettajalle mahdollisuus liikennekäyttäytymistään korjaamalla säilyttää ajo-oikeutensa. Seuraamusjärjestelmää kehittämällä saadaan nykyistä paremmat mahdollisuudet kuljettajien liikennekäyttäytymisen seurantaan ja liikenneturvallisuusrikkomuksiin syyllistyneiden kuljettajien ajokäyttäytymiseen vaikuttamiseen. Samalla voidaan myös seuraamusjärjestelmän enustettavuutta lisätä ja sen käyttöä yhtenäistää.

Liikennesääntöjä noudattavaan turvalliseen ajamiseen ohjaamalla voidaan erityisesti toistu-

vasti liikenne rikkomuksiin syyllystyneiden ja uusien kuljettajien onnettomuusriskiä alentaa ja sen kautta ylläpitää liikenneturvallisuutta. Uusien kuljettajien kohdalla toimenpiteet turvallisen ja liikennesääntöjä noudattavan ajotavan korostamiseksi ovat kasvatuksellisesti perusteltuja.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö

Ajokieltoon määrääminen toistuvien liikenne rikkomusten tai uuden kuljettajan erityisehtojen rikkomisen perusteella. Tielikennelain 75 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan ajo-oikeuden haltija on määrättävä ajokieltoon, jos hän on vähintään kolmasti vuoden kuluessa syyllystynyt mainitun lain nojalla rangaistavaan tekoon, lukuun ottamatta muita rikesakolla rangaistavia tekoja kuin ylinopeus rikkomuksia, tai nopeusvalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annetussa laissa (733/85) tarkoitettuun tutkanpaljastin rikkomukseen. Momentin 4 kohdan mukaan uusien kuljettajien erityisehtojen rikkominen, uutta kuljettajaa koskevan tunnuksen pitämisen laiminlyöminen ja uuden kuljettajan nopeusrajoituksen noudattamatta jättäminen, on peruste ajokieltoon määräämiselle.

Varoituksen antaminen kuljettajalle ajokiellon sijaan tielikennelain 80 §:n mukaan. Varoitus voidaan antaa vain, jos 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen liikenne rikkomusten, huomioon ottaen ajo-oikeuden haltijan vuosittainen ajomäärä ja muut olosuhteet, ei ole katsottava osoittavan piittaamattomuutta tieliikennettä koskevista säännöksistä ja hänelle niiden rikkomisista tuomituista tai määrättyistä seuraamuksista, tai jos kuljettaja on syyllystynyt uusia kuljettajia koskevien erityissäännösten tai -määräysten rikkomiseen.

Pysyvän auton ajo-oikeuden saaminen. Tielikennelain 72 §:n mukaan auton ajo-oikeus saadaan ensin vain kahdeksi vuodeksi, jos saajalla ei ole aikaisemmin ollut auton ajo-oikeutta vähintään kuutta kuukautta. Tällaisen ajo-oikeuden jatkaminen edellyttää 71 §:n mukaan säädetyn jatko-opetuksen saamista. Ajokorttiasetuksen (845/90) 20 §:n 2 momentin mukaan jatko-opetukseen pääseminen on mahdollista aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua lyhyt-

aikaisen ajo-oikeuden saamisesta ja edellyttäen, että kuljettajalla on ollut ajo-oikeus tämän pituisen ajan.

2.2. Käytäntö

Säännösten mukaan ajokieltoon määrääminen on otettava tutkittavaksi vähintään kolmesta vuoden sisällä tehdystä liikenne rikkomuksesta. Tällöin poliisin on päätettävä ajokieltoon määräämisestä tai varoituksen antamisesta. Käytäntö seuraamusten käytön ja niiden keston suhteen vaihtelee eri puolilla maata. Tapauksia, jolloin ajokorttirekisterin tietojen perusteella ajokieltoon määräämisen perusteet täyttyvät kolmeen liikenne rikkomukseen syyllystymisen johdosta, on runsaat 31 000 vuodessa.

Uuden kuljettajan erityisehtojen rikkominen on sinänsä peruste ajokieltoon määräämiselle. Muulta osin uusiin kuljettajiin kohdistuvat samat seuraamukset kuin muihinkin kuljettajiin. Nykyisin pysyvän ajo-oikeuden saaminen ei ole suoranaisesti sidottu kuljettajan tekemiin liikenne rikkomuksiin. Kahdeksi vuodeksi saadun auton ajo-oikeuden jatkamisen edellytyksenä on vain jatko-opetuksen saaminen. Uuden kuljettajan tekemillä liikenne rikkomuksilla on nykyisin vaikutusta pysyvän ajo-oikeuden saamiseen ainoastaan silloin, kun ajokiellon johdosta kuljettajalla ei ole ollut ajo-oikeutta riittävän pitkää aikaa jatko-opetukseen pääsemiseksi.

Kuljettajaopetusuudistuksen seurantatutkimuksen mukaan uusien kuljettajien ajosuorite on kasvanut noin 15 % vuoden 1989 kuljettajaopetusuudistuksen jälkeen. Koulutuksen yhteydessä painotetaan omakohtaisen ajokokemuksen hankkimisen merkitystä ennen kuljettajaopetuksen toisen vaiheen suorittamista. Tutkimuksen yhteydessä voitiin todeta uusien kuljettajien ajosuoritteen kasvaessa myös liikenne onnettomuuksien määrän kasvaneen. Myös ajokieltoseuraamukseen johtavien vakavien liikenne rikkomusten määrän todettiin lisääntyneen, erityisesti nuorten mieskuljettajien kohdalla.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Nykyjärjestelmän pohjalta ehdotetaan toteu-

tettavaksi liikenne rikkomuksiin syyllistynyttä kuljettajaa ohjaava järjestelmä, jossa vähitellen kiristyvien toimenpiteiden kautta edetään muistutuskirjeestä ajo-oikeuteen kohdistuvaan toimenpiteeseen. Järjestelmässä huomioidaan ne tieliikennelain nojalla rangaistavat teot, jotka rekisteröidään ja otetaan huomioon ajokiellon määräämisperusteina. Rikesakolla rangaistavista teoista otetaan huomioon kuitenkin nykyiseen tapaan vain ne, jotka on määrätty ylinopeusrikkomuksista tai nopeusvalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annetussa laissa tarkoitetuista tutkanpaljastinrikkomuksista. Muut vähäisemmät rikesakolla rangaistavat liikenne rikkomukset jäävät toimenpiteiden ulkopuolelle.

Muistutuskirje tulostetaan ajokorttirekisteristä automaattisesti ja säännönmukaisesti ajokorttirekisteriin merkittävien liikenne rikkomustietojen perusteella. Kirjeellä muistutetaan ajo-oikeuden menettämisen uhasta siinä tapauksessa, että kuljettaja syyllistyy seurantajakson kuluessa vielä uuteen liikenne rikkomukseen.

Liikenne rikkomusten kertymisen seurantajaksoa pidennetään vuodella, jotta järjestelmälle saadaan laajempi ja luotettavampi pohja liikennekäyttäytymisen ja siinä tapahtuvien muutosten seuraamiseen. Koska tarkoituksena ei kuitenkaan ole nykyisten ajokieltojen perusteiden lieventäminen, yhden vuoden seurantajakso säilytetään siinä tapauksessa, että nykyiset ajokieltoon määräämisen perusteet täyttyvät tämän ajan sisällä.

Kolme liikenne rikkomusta kahden vuoden kuluessa tai kaksi vuoden kuluessa käynnistävät järjestelmän muistutuskirjeellä. Neljännessä kahden vuoden tai kolmannesta vuoden sisällä tapahtuneesta liikenne rikkomuksesta seuraisi useimmiten ajokieltoon määrääminen. Myös varoituksen käyttömahdollisuus säilyy vaihtoehtona ajokieltoon määräämiselle lievemmissä tapauksissa poliisin harkinnan mukaan. Eriksen voitaisiin selvittää mahdollisuudet liittää tähän ajokieltoon määräämismenettelyyn kuljettajan henkilökohtainen puhuttelu.

Uusien kuljettajien kohdalla toimenpiteet käynnistyvät yhtä liikenne rikkomusta aiemmin. Uusien auton kuljettajien tiukempi seuranta kestää vähintään puolitoista vuotta ensimmäisestä auton ajo-oikeuden saamisesta. Ajo-oikeuden muuttaminen pysyväksi edellyttää seuranta-ajan kestänyttä rikkomuksetonta ajoa niin, ettei ajokieltoa ole määrätty tai voitu määrätä. Liikenne rikkomuksina huomioidaan

tässäkin tapauksessa ne teot, jotka lain mukaan otetaan huomioon ajokieltoon määräämisen perusteina. Edellä sanottu koskee myös moottoripyörän kuljettamista. Ellei moottoripyörän kuljettajalla ole auton ajo-oikeutta, tiukempi seuranta kestää kaksi vuotta ensimmäisen moottoripyörän ajokortin saamisesta. Uusien kuljettajien kohdalla kaikkien liikenne rikkomusten ja nopeusrajoitusten ylitysten tiukka seuranta johtaa siihen, että nykyisestä uuden kuljettajan 80 km/h nopeusrajoituksesta voidaan luopua tämän muuttuneita olosuhteita paremmin vastaavan järjestelmän myötä.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Ajokorttirekisteristä tulostettavasta muistutuskirjeestä aiheutuu rekisterinpitäjälle kustannuksia järjestelmään liittyvän ohjelmiston perustamisesta ja ylläpidosta sekä kirjeiden postituksesta. Ohjelmistojen suunnittelusta ja toteutuksesta aiheutuu noin 50 000 markan kertakustannus. Arviolta noin 50 000 vuosittain lähetettävän kirjeen tulostuksesta, postimaksusta ja tietokoneajoina aiheutuvat kustannukset ovat yhteensä noin 125 000 markkaa vuodessa.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Seuraamusjärjestelmän kehittäminen ei edellytä organisatorisia muutoksia. Sen toteutus soveltuu hoidettavaksi poliisiorganisaatiossa jo olemassa olevan ajokorttijärjestelmän puitteissa. Tämä edellyttää poliisiorganisaatiossa riittävien resurssien kohdentamista muun muassa henkilöstön koulutukseen ja järjestelmän toimivuuden seurantaan.

5. Asian valmistelu

5.1. Valmisteluvaiheet

Esitys perustuu työryhmämietintöön (liikenne ministeriön julkaisu 24/90), jossa ehdotettiin riskikuljettajan ohjausjärjestelmän luomista toistuviin liikenne rikkomuksiin syyllisten kul-

jettajien liikenneturvallisuukselle aiheuttaman vaaran vähentämiseksi. Ehdotuksista pyydettiin lausunnot keskeisiltä liikenneturvallisuustyössä mukana olevilta viranomaisilta ja järjestöiltä. Ehdotukset saivat laajalti kannatusta. Joissakin lausunnoissa puollettiin rikkomusten pisteytysjärjestelmän kehittämistä niin, että esimerkiksi päiväsakkojärjestelmää voitaisiin soveltaa siihen.

Ehdotuksen mukainen järjestelmä perustuu nykyiseen tapaan kaikkien rekisteröitävien tekojen samanarvoisuuteen. Vakavimmat teot, joista säädetään erikseen, johtavat yksinään ajokieltoon. Ehdotuksessa tarkoitettujen liikenne-rikkomukset seuranta-aikana toistuvina muodostavat yhdessä ajokieltooperusteen. Lievimät ja rekisteröimättömät rikkomukset jäävät taas huomiotta. Järjestelmä on selkeä ja vakiintunut. Kokonaan uuden pisteytysjärjestelmän kehittämällä ei ole katsottava saavutettavana mitään etuja tai parannuksia nykyiseen verran. Työryhmä ei pitänyt mahdollisena määrittellä pistemääriä eri säännösten rikkomisesta siten, että pisteet vastaisivat teon törkeyttä. Rangaistuksiin perustuvan järjestelmän heikkoutena se piti muun muassa tuomioistuinkäytännön vaihtelevuutta, millä se katsoi voivan olla enemmän vaikutusta pisteiden kertymiseen kuin teon törkeydellä. Myöskään vuoden 1975 ajokorttiseuraamustoimikunta (komiteamietintö n:o 1975/98) ei pitänyt mahdollisena pistemäärien määrittelemistä eri säännösten rikkomisesta siten, että pisteet vastaisivat teon törkeyttä.

5.2. Muu aineisto

Ulkomailla on käytössä erilaisia piste- ja ohjausjärjestelmiä liikenne rikoksiin syyllistyneiden kuljettajien varalta. Myös pysyvän ajokortin saamiseen on usein yhdistetty kuljettajan tekemien liikenne rikkomusten tarkempi valvonta. Pysyvän ajokortin saamiseksi on edellytetty muun muassa rikkeettömyyttä.

Ruotsissa pysyvän ajo-oikeuden saaminen edellyttää kahden vuoden koeajan kestävää rikkeettömyyttä. Ajokieltoon joutuminen tänä aikana edellyttää tutkinnon suorittamista uudelleen.

Ranskassa on vuodesta 1992 ollut voimassa pistejärjestelmä, jonka arvioidaan myötävaikuttaneen merkittävältä osalta liikenneturvalli-

suuden paranemiseen viime aikoina. Tässä pistejärjestelmässä kullakin ajo-oikeuden haltijalla on tietty määrä (12) pisteitä, joita tehtyjen liikenne rikkomukset vähentävät rikkomusten vakavuusasteen perusteella määräytyvän asteikon mukaisesti. Vakavimmista rikkomuksista, kuten rattijuopumuksesta, ajokiellon aikana ajamisesta tai poliisin pysäytysmerkin noudattamatta jättämisestä on seurauksena kuuden pisteen menetys. Neljän pisteen rikkomuksia ovat esimerkiksi punaista valoa vasten ajaminen ja väistämisvelvollisuuden laiminlyöminen. Kaikkien pisteiden menetyksestä seuraa kuuden kuukauden ajokielto. Ajo-oikeuden takaisin saamiseksi on suoritettava kuljettajantutkinto tai ainakin sen tietopuolinen osa. Pisteet on mahdollisuus saada takaisin kolmen vuoden rikkeettömän liikennekäyttäytymisen jälkeen. Osan pisteistä voi korvata myös osallistumalla erityiseen täydennyskoulutuskurssiin.

Saksassa voi ajo-oikeuden menettää yhdestä vakavammasta rikkomuksesta tai tietyn virhepistemäärän täytyessä. Yhdestä teosta voi seurata virhepisteitä yhdestä seitsemään. Virhepisteiden kertymisestä voi seurauksena olla kirjallinen varoitus (9—13 virhepistettä), uuden kuljettajantutkinnon tai teoria- tai ajokokeen suorittaminen (14—17 virhepistettä) tai ajo-oikeuden peruutus (18 virhepistettä kahden vuoden aikana). Virhepisteiden kertyminen edelleen ajo-oikeuden peruutuksen jälkeen voi johtaa testiin kuljettajaksi soveltuvuuden selvittämiseksi.

Englannissa voi ajo-oikeuden menetys seurata yhdestä vakavammasta teosta tai useammasta muusta rikkomuksesta, joista virhepisteitä voi kerralla kertyä yhdestä kymmeneen. 12 virhepistettä kolmessa vuodessa merkitsee ajo-oikeuden peruuttamista kuudeksi kuukaudeksi. Jos ajo-oikeus on ollut samana aikana jo aiemmin peruutettuna, ajo-oikeus peruutetaan tätä pidemmäksi ajaksi.

Yhdysvalloissa Kaliforniassa käytössä oleva ohjausjärjestelmä on kehittynein ja tietokoneella automaattisesti toteutettu. Järjestelmään kuuluu muun muassa varoituskirjeen lähettäminen ja kuljettajan henkilökohtainen kuuleminen. Järjestelmän on todettu vähentävän liikenne rikkomuksiin syyllistymistä. Varoituskirje on todettu taloudellisesti kannattavaksi ja onnettomuuksia merkittävästi vähentäväksi. Sen lähettämistä seuraavan kuulustelun on todettu vähentävän myös onnettomuuksia niiden kuljettajien kohdalla, joilla rikkomukset ja onnet-

tomuudet jatkuivat. Tutkimuksen on siellä todettu vaikutuksen lisääntyvän toimenpiteiden

myötä, mikä puoltaa henkilökohtaisen ja asteittain kiristyvän järjestelmän käyttöönottoa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

64 §. *Ajo-oikeus.* Pykälän 2 momentin säännöstä ajo-oikeuden jatkumisesta ajokiellon päättymisen jälkeen ehdotetaan täsmennettäväksi asiassa vallinneen epätietoisuuden poistamiseksi. Säännökseen ehdotetaan lisättäväksi maininta siitä, että myös silloin kun ajokorttia ei ajokieltoon määräämisen vuoksi ole saatu poliisin haltuun, ajo-oikeuden alkaminen uudelleen edellyttää poliisin toimenpidettä. Asiallisesti säännös on ennallaan.

71 §. *Ajokortin luovuttaminen.* Ajokortin luovuttamiselle asetettaisiin määräaika kahdeksi vuodeksi saatua ajo-oikeutta jatkettaessa. Jatko-opetuksen saaminen olisi edelleenkin edellytys pysyvän ajo-oikeuden saamiselle, mutta jatko-opetus ei yksinään toteuttaisi pysyvän ajo-oikeuden saamisen edellytyksiä.

72 §. *Ajo-oikeuden voimassaolo.* Pykälän 2 momentin mukaan kahdeksi vuodeksi saadun ajo-oikeuden jatkaminen olemaan voimassa 1 momentissa tarkoitetulla tavalla edellyttäisi haltijaltaan tietynasteista rikkeettömyyttä. Kuljettaja ei saisi 2 momentissa tarkoitetun ajo-oikeuden aikana olla syyllistynyt liikenne rikkomuksiin siten, että edellytykset ajokieltoon määräämisen ovat täyttyneet. Kohtuussuista voitaisiin tästä vaatimuksesta poiketa.

Edellytyksenä 1 momentissa tarkoitetun ajo-oikeuden saamiselle olisi, että hakijalla on ollut muu kuin 2 momentissa tarkoitettu kaksi vuotta voimassa oleva ajo-oikeus Suomessa vähintään kuusi kuukautta. Näin myös tilapäisesti ulkomailla oleskelun aikana ajokortin suorittaneet saataisiin kotimaassa ajokortin suorittavien tavoin uusien kuljettajien tehostetun seurannan piiriin.

75 §. *Perusteet ajokieltoon määräämiselle.* Yleisperustelujen mukaisesti pykälän toisen momentin 4 kohdasta poistettaisiin uusien kuljettajien erityisehtojen rikkomista koskeva peruste. Uusien kuljettajien erityisehtoja koskeva säännös kumottaisiin erikseen asetuksella. Uu-

siin ajo-oikeuden haltijoihin sovellettaisiin 3 momentissa mainittuja ajokielto perusteita.

Toistuvasti liikenne rikkomuksiin syyllistyneiden ajokäyttäytymistä seurattaisiin kahden vuoden jaksoissa. Vähintään neljä 5 kohdassa tarkoitettua liikenne rikkomusta tänä ajanjaksona johtaisi ajokieltoon määräämiseen. Kolme yhden vuoden sisällä tehtyä liikenne rikkomusta merkitsisi kuitenkin ajokieltoon joutumista nykyiseen tapaan.

Uusien kuljettajien kaksi vuotta voimassa olevan ajo-oikeuden aikana tekemiin liikenne rikkomuksiin suhtauduttaisiin uuden 3 momentin mukaan edellistä ankarammin. Samoin suhtauduttaisiin pelkästään moottoripyörän ajo-oikeuden voimassa ollessa tehtyihin rikkomuksiin. Tiukempi seuranta kestäisi tällöin kahden vuoden ajan moottoripyörän ajo-oikeuden saamisesta. Heidän kohdallaan ajokielto perusteet täytyisivät yhtä rikkomusta aiemmin.

Uuden 4 momentin mukaan liikenne rikkomuksiin syyllistyneelle lähetettäisiin muistutus ajokiellosta, mikäli sääntöjen vastainen ajokäyttäytyminen jatkuu. Tarkemmat säännökset kirjeen lähettämisen ajankohdasta annettaisiin asetuksella. Muista käytännön toimenpiteistä huolehtiminen jäisi sen lähettämisestä vastaavalle taholle.

80 §. *Varoitus.* Pykälän ensimmäisestä momentista poistettaisiin viittaus erikseen kumottaviin uusiin kuljettajia koskeviin erityissäännöksiin ja -määräyksiin.

Pykälän 2 momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi varoituksen käyttöä koskevan säännöksen selkeyttämiseksi harkittaessa uutta seuraamusta aiemmin annetun varoituksen jälkeen. Asiallisesti säännös on ennallaan.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset liikenne rikkomuksiin syyllistyneille lähetettävästä muistutuskirjeestä annettaisiin asetuksella. Kirjeen lähettämisen

käytännön toteutuksesta huolehtisi ajokorttikäsitteen pitäjä. Puhuttelun toteutus edellyttäisi poliisihallinnon sisäisiä ohjeita ja määräyksiä. Lisäksi tulotaisiin asetuksella kumoamaan uusin kuljettajien erityisehtoja koskeva säännös.

3. Voimaantulosäännökset

Lain olisi tultava voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Ehdotetun lain 71 §:n 1 momentin säännös ajokortin luovuttamisesta aikaisintaan kuusi kuukautta ennen voimassaoloajan päättymistä jatkettaessa kahdeksi vuodeksi saatua auton ajo-oikeutta ja 72 §:n 2 momentin säännös myös seuraavan auton ajo-oikeuden saamisesta vain kahdeksi vuodeksi, jos ajo-oikeuden hal-

tija on kahden vuoden ajo-oikeuden aikana määrätty tai hänet olisi voitu määrätä ajokieltoon, koskisivat vain niitä ajo-oikeuden haltijoita, joiden ajo-oikeus alkaa tämän lain tultua voimaan.

Ehdotetun lain 75 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuina ajokieltoon määräämisen perusteina otettaisiin huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa tehdyt teot, jos ajo-oikeuden haltija on määrättävissä ajokieltoon sillä perusteella, että hän on syylästynyt kolmasti vuoden kuluessa edellä mainitussa kohdassa tarkoitettuihin tekoihin. Tältä osin ajokieltoon määräämisen perusteet olisivat samat sekä voimassa olevassa että ehdotetussa laissa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/81) 64 §:n 2 momentti, 71 §:n 1 momentti, 72 §:n 2 momentti, 75 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta ja 80 §, sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa (676/90), sekä lisätään 75 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 3 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa, uusi 3 ja 4 momentti, seuraavasti:

64 §

Ajo-oikeus

Ajo-oikeus alkaa, kun ajokortti luovutetaan. Ajo-oikeutta ei ole sillä, joka on määrätty ajokieltoon tai väliaikaiseen ajokieltoon. Ajo-oikeus alkaa uudelleen, kun ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon päättymisen jälkeen ajokortti palautetaan haltijalleen tai hänelle luovutetaan uusi ajokortti. Mikäli ajokorttia ei ole saatu poliisin haltuun, ajo-oikeus alkaa uudelleen, kun asianomaiselle luovutetaan uusi ajokortti.

71 §

Ajokortin luovuttaminen

Ajokortti luovutetaan sille, joka on saanut ajokorttiluvan ja täyttää asetuksella säädetyn ikävaatimuksen ja on suorittanut hyväksyttävästi kuljettajantutkinnon tai, milloin kysy-

myksessä on kahdeksi vuodeksi saadun auton ajo-oikeuden jatkaminen, joka on saanut säädetyn jatko-opetuksen. Kahdeksi vuodeksi saatua auton ajo-oikeutta jatkettaessa ajokortti luovutetaan aikaisintaan kuusi kuukautta ennen voimassaoloajan päättymistä. Ajokorttia ei luovuteta, jos ajokorttilupa on peruutettu tai jos ajokorttiluvan myöntämisen jälkeen on ilmennyt este sen myöntämiselle tai peruste ajokieltoon määräämiselle.

72 §

Ajo-oikeuden voimassaolo

Auton ajo-oikeus saadaan kuitenkin ensin vain kahdeksi vuodeksi, milloin sen saajalla ei aikaisemmin ole ollut muuta kuin tässä momentissa tarkoitettua auton ajo-oikeutta Suomessa vähintään kuutta kuukautta. Mikäli ajo-oikeuden haltija on kahden vuoden ajo-oikeuden aikana määrätty tai hänet olisi voitu

määrätä ajokieltoon, myös seuraava auton ajo-oikeus saadaan vain kahdeksi vuodeksi, jollei erityistä syytä muuhun ole.

75 §

Perusteet ajokieltoon määräämiselle

Ajo-oikeuden haltija on, jollei 78 §:n 2 tai 4 momentista taikka 80 §:stä muuta johdu, määrättävä ajokieltoon:

4) jos hän on syyllistynyt ajo-oikeudetta ajoin;

5) jos hän on vähintään neljästi kahden vuoden tai kolmasti vuoden kuluessa syyllistynyt tämän lain nojalla rangaistavaan tekoon, lukuun ottamatta muita rikesakolla rangaistavia tekoja kuin ylinopeusrikkomuksia, taikka nopeusvalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annetussa laissa (733/85) tarkoitettuun tutkanpaljastinrikkomukseen; tai

Ajo-oikeuden haltija, joka 72 §:n 2 momentissa tarkoitetun kaksi vuotta voimassa olevan ajo-oikeuden aikana syyllistyy kolmasti kahden vuoden tai kahdesti vuoden kuluessa tämän pykälän 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuun tekoon, on kuitenkin mainitussa kohdassa säädetystä poiketen määrättävä ajokieltoon. Sama koskee moottoripyörän ajo-oikeuden haltijaa, jolla ei ole auton ajo-oikeutta, kahden vuoden ajan moottoripyörän ajo-oikeuden saamisesta.

Asetuksella säädetään ajokieltoon määräämistä koskevan muistutuksen lähettämisestä 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuihin tekoihin syyllistyneille.

80 §

Varoitus

Poliisi voi ajokieltoon määräämisen sijasta antaa ajo-oikeuden haltijalle varoituksen, jos 75 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen liikenne rikkomusten, huomioon ottaen ajo-oikeuden haltijan vuosittainen ajomäärä ja muut olosuhteet, ei ole katsottava osoittavan piittämättömyyttä tieliikennettä koskevista säännöksistä ja hänelle niiden rikkomisista tuomituista tai määrättyistä seuraamuksista.

Se, joka vuoden kuluessa varoituksen saamisesta syyllistyy 1 momentissa tarkoitettuun tekoon, on kuitenkin määrättävä ajokieltoon, jollei erityistä syytä muuhun ole.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tämän lain 71 §:n 1 momentin säännös ajokortin luovuttamisesta aikaisintaan kuusi kuukautta ennen voimassaoloajan päättymistä jatkettaessa kahdeksi vuodeksi saatua auton ajo-oikeutta ja 72 §:n 2 momentin säännös myös seuraavan auton ajo-oikeuden saamisesta vain kahdeksi vuodeksi, jos ajo-oikeuden haltija on kahden vuoden ajo-oikeuden aikana määrätty tai hänet olisi voitu määrätä ajokieltoon, koskevat vain niitä ajo-oikeuden haltijoita, joiden ajo-oikeus on alkanut tämän lain tultua voimaan.

Tämän lain 75 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuina tekoina otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa tehdyt teot silloin, jos ajo-oikeuden haltija on kolmasti vuoden kuluessa niihin syyllistymisen perusteella määrättävissä ajokieltoon.

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Ole Norrback*

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/81) 64 §:n 2 momentti, 71 §:n 1 momentti, 72 §:n 2 momentti, 75 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta ja 80 §, sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa (676/90), sekä *lisätään* 75 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 3 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa, uusi 3 ja 4 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

64 §

Ajo-oikeus

Ajo-oikeus alkaa, kun ajokortti luovutetaan. Ajo-oikeutta ei ole sillä, joka on määrätty ajokieltoon tai väliaikaiseen ajokieltoon. Ajo-oikeus alkaa uudelleen kun ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon päättymisen jälkeen ajokortti palautetaan haltijalleen tai hänelle luovutetaan uusi ajokortti.

Ajo-oikeus alkaa, kun ajokortti luovutetaan. Ajo-oikeutta ei ole sillä, joka on määrätty ajokieltoon tai väliaikaiseen ajokieltoon. Ajo-oikeus alkaa uudelleen, kun ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon päättymisen jälkeen ajokortti palautetaan haltijalleen tai hänelle luovutetaan uusi ajokortti. *Mikäli ajokorttia ei ole saatu poliisin haltuun, ajo-oikeus alkaa uudelleen, kun asianomaiselle luovutetaan uusi ajokortti.*

71 §

Ajokortin luovuttaminen

Ajokortti luovutetaan sille, joka on saanut ajokorttiluvan ja täyttää asetuksella säädetyn ikävaatimuksen ja on suorittanut hyväksyttävästi kuljettajantutkinnon tai, milloin kysymyksessä on kahdeksi vuodeksi saadun auton ajo-oikeuden jatkaminen, joka on saanut säädetyn jatko-opetuksen. Ajokorttia ei luovuteta, jos ajokorttilupa on peruutettu tai ajokorttiluvan myöntämisen jälkeen on ilmennyt este sen myöntämiselle tai peruste ajokieltoon määräämiselle.

71 §

Ajokortin luovuttaminen

Ajokortti luovutetaan sille, joka on saanut ajokorttiluvan ja täyttää asetuksella säädetyn ikävaatimuksen ja on suorittanut hyväksyttävästi kuljettajantutkinnon tai, milloin kysymyksessä on kahdeksi vuodeksi saadun auton ajo-oikeuden jatkaminen, joka on saanut säädetyn jatko-opetuksen. *Kahdeksi vuodeksi saatua auton ajo-oikeutta jatkettaessa ajokortti luovutetaan aikaisintaan kuusi kuukautta ennen voimassaoloajan päättymistä.* Ajokorttia ei luovuteta, jos ajokorttilupa on peruutettu tai jos ajokorttiluvan myöntämisen jälkeen on ilmennyt este sen myöntämiselle tai peruste ajokieltoon määräämiselle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

72 §

Ajo-oikeuden voimassaolo

Auton ajo-oikeus saadaan kuitenkin ensin vain kahdeksi vuodeksi, milloin sen saajalla ei aikaisemmin ole ollut auton ajo-oikeutta vähintään kuutta kuukautta.

Auton ajo-oikeus saadaan kuitenkin ensin vain kahdeksi vuodeksi, milloin sen saajalla ei aikaisemmin ole ollut *muuta kuin tässä momentissa tarkoitettua* auton ajo-oikeutta Suomessa vähintään kuutta kuukautta. *Mikäli ajo-oikeuden haltija on kahden vuoden ajo-oikeuden aikana määrätty tai hänet olisi voitu määrätä ajokieltoon, myös seuraava auton ajo-oikeus saadaan vain kahdeksi vuodeksi, jollei erityistä syytä muuhun ole.*

75 §

Perusteet ajokieltoon määräämiselle

Ajo-oikeuden haltija on, jollei 78 §:n 2 tai 4 momentista taikka 80 §:stä muuta johdu, määrättävä ajokieltoon:

4) jos hän on syylistynyt ajo-oikeudetta ajoon *tai uusia kuljettajia koskevien erityissäännösten tai -määräysten rikkomiseen*;

5) jos hän on vähintään kolmasti vuoden kuluessa syylistynyt tämän lain nojalla rangaistavaan tekoon, lukuun ottamatta muita rikesakolla rangaistavia tekoja kuin ylinopeusrikkomuksia, taikka nopeusvalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annetussa laissa (733/85) tarkoitettuun tutkanpaljastinrikkomukseen; tai

Ajo-oikeuden haltija on, jollei 78 §:n 2 tai 4 momentista taikka 80 §:stä muuta johdu, määrättävä ajokieltoon:

4) jos hän on syylistynyt ajo-oikeudetta ajoon;

5) jos hän on vähintään *neljästi kahden vuoden tai kolmasti vuoden kuluessa* syylistynyt tämän lain nojalla rangaistavaan tekoon, lukuun ottamatta muita rikesakolla rangaistavia tekoja kuin ylinopeusrikkomuksia, taikka nopeusvalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annetussa laissa (733/85) tarkoitettuun tutkanpaljastinrikkomukseen; tai

Ajo-oikeuden haltija, joka 72 §:n 2 momentissa tarkoitetun kaksi vuotta voimassa olevan ajo-oikeuden aikana syylistyy kolmasti kahden vuoden tai kahdesti vuoden kuluessa tämän pykälän 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuun tekoon, on kuitenkin mainitussa kohdassa säädetyistä poiketen määrättävä ajokieltoon. Sama koskee moottoripyörän ajo-oikeuden haltijaa, jolla ei ole auton ajo-oikeutta, kahden vuoden ajan moottoripyörän ajo-oikeuden saamisesta.

Asetuksella säädetään ajokieltoon määräämistä koskevan muistutuksen lähettämisestä 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuihin tekoihin syylistyneille.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

80 §

Varoitus

Poliisi voi ajokieltoon määräämisen sijasta antaa ajo-oikeuden haltijalle varoituksen, jos 75 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen liikenne rikkomusten, huomioon ottaen ajo-oikeuden haltijan vuosittainen ajomäärä ja muut olosuhteet, ei ole katsottava osoittavan piittämättömyyttä tieliikennettä koskevista säännöksistä ja hänelle niiden rikkomisista tuomituista tai määrättyistä seuraamuksista tai jos ajo-oikeuden haltija on syyllistynyt uusia kuljettajia koskevien erityissäännösten tai -määräysten rikkomiseen.

Uutta varoitusta ei ilman erityistä syytä saa antaa sille, joka vuoden kuluessa varoituksen saatuaan syyllistyy 75 §:n 2 momentin 3—5 kohdassa tarkoitettuun tekoon.

80 §

Varoitus

Poliisi voi ajokieltoon määräämisen sijasta antaa ajo-oikeuden haltijalle varoituksen, jos 75 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen liikenne rikkomusten, huomioon ottaen ajo-oikeuden haltijan vuosittainen ajomäärä ja muut olosuhteet, ei ole katsottava osoittavan piittämättömyyttä tieliikennettä koskevista säännöksistä ja hänelle niiden rikkomisista tuomituista tai määrättyistä seuraamuksista.

Se, joka vuoden kuluessa varoituksen saamisesta syyllistyy 1 momentissa tarkoitettuun tekoon, on kuitenkin määrättävä ajokieltoon, jollei erityistä syytä muuhun ole.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

Tämän lain 71 §:n 1 momentin säännös ajokortin luovuttamisesta aikaisintaan kuusi kuukautta ennen voimassaoloajan päättymistä jatkettaessa kahdeksi vuodeksi saatua auton ajo-oikeutta ja 72 §:n 2 momentin säännös myös seuraavan auton ajo-oikeuden saamisesta vain kahdeksi vuodeksi, jos ajo-oikeuden haltija on kahden vuoden ajo-oikeuden aikana määrätty tai hänet olisi voitu määrätä ajokieltoon, koskevat vain niitä ajo-oikeuden haltijoita, joiden ajo-oikeus on alkanut tämän lain tultua voimaan.

Tämän lain 75 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuina tekoina otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa tehdyt teot silloin, jos ajo-oikeuden haltija on kolmasti vuoden kuluessa niihin syyllistymisen perusteella määrättävissä ajokieltoon.
